

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор навчально-наукового
інституту

«Каразінський інститут
міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

“27” серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ТЕОРІЯ ПЕРЕГОВОРІВ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»,
Д «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва)

спеціальності СЗ «Міжнародні відносини», D3 «Менеджмент», D7 «Торгівля»
(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародна логістика»
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова

інститут ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026/2027 навчальний рік

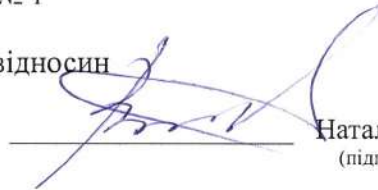
Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

“27” серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИЦЯ ПРОГРАМИ: Панасенко Ганна Сергіївна, кандидат політичних наук, доцентка, доцентка ЗВО

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол від “26” серпня 2026 року № 1

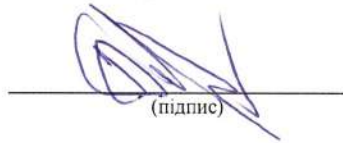
Завідувачка кафедри міжнародних відносин

Наталія ВІННИКОВА
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика»

Сергій БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від «27» серпня 2026 року, № 1

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Конфліктологія та теорія переговорів» складена відповідно до освітньо-професійної програми:

«Міжнародна логістика»

підготовки бакалавра,

за спеціальностями СЗ «Міжнародні відносини», ДЗ «Менеджмент», Д7 «Торгівля»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із загальною теорією конфлікту як соціального феномену, з поняттями, методами, концепціями теоретичної конфліктології; формування вмінь діагностувати, прогнозувати, регулювати конфлікти, а також вміння позитивно сприймати конфлікт та прагматично його використовувати; набуття навичок наукового дослідження міжнародних конфліктів; ознайомлення із поняттями, методами та концепціями теорії переговорів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- розуміння природи, видів, структури та динаміки конфліктів;
- вміння діагностувати причини та наслідки конфліктних ситуацій;
- засвоєння стратегій, тактик та етапів переговорного процесу;
- вибір адекватних стилів поведінки в конфлікті та використання технологій управління ним;
- аналіз міжнародних конфліктів на різних рівнях (держави, організації).
- вивчення особливостей дипломатичних переговорів та їхнього впливу на міжнародну безпеку;
- формування навичок міждисциплінарного аналізу для вирішення складних міжнародних проблем;
- розуміння організаційних конфліктів (між керівництвом і підлеглими, між відділами).
- набуття навичок управління конфліктами в колективі;
- ведення ділових переговорів з партнерами, постачальниками та клієнтами;
- формування лідерських якостей, необхідних для позитивного вирішення суперечок.
- оволодіння навичками комерційних переговорів;
- вивчення психологічних особливостей переговорів з покупцями та постачальниками;
- уміння виявляти та запобігати конфліктам інтересів у торговельних відносинах;
- засвоєння прийомів, що дозволяють досягти взаємовигідних угод та мінімізувати втрати.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-
Семестр	

2-й	-
Лекції	
16 год.	-
Практичні заняття	
32 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
72 год.	-
Індивідуальні завдання	
-	-

** у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.*

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК16. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК2.4. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань

ФК2.6. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

- формування наступних м'яких навичок (soft skills):
- навички комунікації.
- критичне та аналітичне мислення.
- емоційний інтелект.
- командна робота.
- адаптивність та гнучкість.
- вирішення проблем

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти наступних результатів:

РН 7. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій або регіональних студій.

РН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

РН 24. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

РН 27. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

Обов'язковою складовою частиною навчального процесу є самостійне опрацювання відповідної наукової та спеціальної літератури. Передбачено самостійну роботу з підручниками, посібниками, словниками, навчальною та довідковою літературою.

1.8. Пререквізити: «Ділова українська мова», «Критичне мислення»

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Статус та значення конфліктології. Історія розвитку конфліктологічної думки. Конфлікт у сучасному суспільстві

Проблема конфлікту в сучасній науці. Конфліктологія як автономна наукова галузь. Структура та функції конфліктології. Методи вивчення конфліктів. Основні теоретичні підходи до вивчення та аналізу конфліктів. Загальна теорія конфлікту Р. Руммеля; теорія конфлікту К. Боулдінга, концепція структурного насильства Й. Галтунга.

Тема 2. Конфлікт як соціальне явище. Поняття, причини, функції та типологія конфліктів

Трактування поняття “конфлікт” та “соціальний конфлікт”. Класифікації конфліктів, основні ознаки. Форми та рівні прояву конфлікту. Функції соціального конфлікту.

Тема 3. Основні структурні характеристики конфлікту. Динаміка конфлікту та механізми його виникнення

Умови виникнення конфлікту. Механізм виникнення конфлікту. Структура конфлікту. Динаміка конфлікту.

Тема 4. Конфлікт як форма поведінки. Діагностика конфліктів. Процес управління конфліктами

Історично укладені форми конфліктної поведінки. Характеристика та типологія поведінки в конфлікті. Фактори впливу на поведінку людини в конфлікті. Особливості аналізу конфліктної поведінки. Поняття конфліктного моніторингу, когнітивної карти конфлікту. Вірогіднісна модель. Динамічний аналіз. Теоретико-динамічний аналіз. Структурно-ігровий аналіз. Конфліктологічний моніторинг як засіб вивчення конфліктної ситуації. Когнітивна карта конфлікту. Аналітична схема дослідження конфлікту. Діагностика конфлікту. Прогнозування конфлікту. Основні форми управління конфліктом. Імовірні результати конфлікту та форми його завершення.

Тема 5. Проблема запобігання, регулювання та розв'язання конфліктів. Вирішення конфліктів: форми, методи, етапи, критерії та стратегії

Запобігання конфлікту. Трансформація конфлікту. Стимулювання конфлікту. Регулювання конфлікту. Розв'язання конфлікту. Поступове згладжування протиріч. Прийняття оптимальних рішень у конфліктних ситуаціях. Внутрішньоособові методи. Структурні методи.

Тема 6. Переговорний процес як спосіб вирішення конфліктів. Зміст та організація підготовки ділових переговорів. Посередництво в конфлікті та переговорному процесі. Проблеми формування переговорної культури

Теорія переговорів у сучасній науці. Сутність та функції переговорів. Структура переговорів. Формалізація переговорного процесу та оцінка його результатів. Сутність та

класифікація ділових переговорів. Стратегії взаємодії з партнерами по переговорах. Алгоритм ведення ділових переговорів. Методи ведення переговорів. Принципи успішного ведення переговорів та їх недоліки. Мета та основні принципи переговорів в ході конфлікту.

Сутність та основні форми посередництва. Технологія медіації, її результативність та фактори впливу на неї.

Переговорна культура та її складові. Стиль ведення переговорів: особистісний, професійний та національний. Конкретні прояви національних стилів у переговорах. Особливості ведення ділових переговорів з американцями. Особливості ведення ділових переговорів з англійцями. Особливості ведення ділових переговорів з французами. Особливості ведення ділових переговорів з німцями. Особливості ведення ділових переговорів з японцями. Особливості ведення ділових переговорів з італійцями. Особливості ведення ділових переговорів з іспанцями. Особливості ведення ділових переговорів з китаяцями.

Тема 7. Внутрішньоособистісні та міжособові конфлікти.

Групові та міжгрупові конфлікти

Типологізація конфліктів у сучасній науці. Внутрішньоособистісний конфлікт: сутність і проблеми попередження та розв'язання. Міжособові конфлікти в сучасному суспільстві. Мотиваційний конфлікт. Етичний конфлікт. Конфлікт нереалізованого бажання або комплексу неповноцінності. Конфлікт між "хочу бути таким, як вони" (референтна група) і неможливістю це реалізувати. Рольовий конфлікт. Адаптаційний конфлікт. Конфлікти соціальної дезадаптації в умовах суспільно-політичної кризи. Конфлікти неадекватної самооцінки.

Сутність та типологія групових конфліктів. Міжгрупові конфлікти. Конфлікти в організаціях. Сімейні конфлікти.

Тема 8. Політичні та міжнародні конфлікти в сучасному суспільстві.

Війна як міжнародний конфлікт

Сутність та типологія масових конфліктів. Особливості політичного конфлікту.

Поняття та причини міжнародного конфлікту. Типологізація міжнародних конфліктів. Особливості окремих типів міжнародних конфліктів. Сила як об'єкт міжнародного конфлікту. Сила як регулятор міжнародного конфлікту. "Баланс сил" як середовище міжнародного конфлікту. Управління міжнародним конфліктом. Ступінь насильства, що застосовується в конфлікті. Внутрішні інтернаціоналізовані конфлікти, або „змішані війни”.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Статус та значення конфліктології. Історія розвитку конфліктологічної думки. Конфлікт у сучасному суспільстві	11	2	2			5
Тема 2. Конфлікт як соціальне явище. Поняття, причини, функції та типологія конфліктів	11	2	2			5
Тема 3. Основні структурні характеристики конфлікту. Динаміка конфлікту та механізми його виникнення	14	2	4			9
Тема 4. Конфлікт як форма поведінки. Діагностика конфліктів. Процес управління конфліктами	13	2	4			9
Тема 5. Проблема запобігання, регулювання та розв'язання конфліктів. Вирішення конфліктів: форми, методи, етапи, критерії та стратегії	13	2	4			9
Тема 6. Переговорний процес як спосіб вирішення конфліктів. Зміст та організація підготовки ділових переговорів. Посередництво в конфлікті та переговорному процесі. Проблеми формування переговорної культури	13	2	6			15
Тема 7. Внутрішньоособистісні та міжособові конфлікти. Групові та міжгрупові конфлікти	13	2	4			5
Тема 8. Політичні та міжнародні конфлікти в сучасному суспільстві. Війна як міжнародний конфлікт	13	2	6			15
Усього годин	120	16	32			72

4. Теми практичних занять

№№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Тема 1. Статус та значення конфліктології. Історія розвитку конфліктологічної думки. Конфлікт у сучасному суспільстві	2
2.	Тема 2. Конфлікт як соціальне явище. Поняття, причини, функції та типологія конфліктів	2
3.	Тема 3. Основні структурні характеристики конфлікту. Динаміка	4
4.	конфлікту та механізми його виникнення	
5.	Тема 4. Конфлікт як форма поведінки. Діагностика конфліктів.	4
6.	Процес управління конфліктами.	
7.	Тема 5. Проблема запобігання, регулювання та розв'язання	4
8.	конфліктів. Вирішення конфліктів: форми, методи, етапи, критерії та стратегії.	
9.	Тема 6. Переговорний процес як спосіб вирішення конфліктів. Зміст	6
10.	та організація підготовки ділових переговорів. Посередництво в	
11.	конфлікті та переговорному процесі. Проблеми формування переговорної культури	
12.	Тема 7. Внутрішньоособистісні та міжособові конфлікти. Групові та	4
13.	міжгрупові конфлікти.	
14.	Тема 8. Політичні та міжнародні конфлікти в сучасному суспільстві.	6
15.	Війна як міжнародний конфлікт.	
16.		
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	<i>Тема 1. Статус та значення конфліктології. Історія розвитку конфліктологічної думки. Конфлікт у сучасному суспільстві</i> - дослідити проблему конфлікту в сучасній науці; - охарактеризувати два основні підходи до аналізу конфліктів: природничо-науковий, гуманітарний; - зробити порівняльний аналіз діалектичної теорії конфлікту з конфліктним функціоналізмом; - сформулювати особливості конфліктології як автономної наукової галузі; - дослідити діяльність різноманітних організацій, які створені для виконання практичної функції конфліктології; - зробити доповідь-екскурс за темою «Особливості етнонаціональних конфліктів у різних країнах» (загальна теорія конфлікту Р. Руммеля, теорія конфлікту К. Боулдінга, концепція структурного насильства Й. Галтунга.); - мати уявлення про конфлікт в роботах філософів Стародавнього Світу; - описати концепції політичного конфлікту періоду Середньовіччя; - як розглядався конфлікт в філософії Нового Часу? - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань (есе 1)	5

2.	<i>Тема 2. Конфлікт як соціальне явище. Поняття, причини, функції та типологія конфліктів</i> - довести, що люди є рушійною силою конфлікту; - схематично зобразити роль конфлікту в системі життєдіяльності суспільного організму; - зробити порівняльний аналіз форм проявлення конфлікту: пасивних, активних, проміжних; - дослідити позитивні функції конфлікту; - класифікація причин конфліктів М. Дойча та В. Лінкольна. Порівняльний аналіз; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань (есе 2)	5
3.	<i>Тема 3. Основні структурні характеристики конфлікту. Динаміка конфлікту та механізми його виникнення</i> - охарактеризувати типологізацію учасників конфлікту А. Ішмуратова; - дослідити варіанти ескалації конфлікту; - параметри конфліктів; - визначити основні форми управління конфліктом; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	9
4.	<i>Тема 4. Конфлікт як форма поведінки. Діагностика конфліктів. Процес управління конфліктами.</i> - детально дослідити типологію поведінки в конфлікті А Рапопорта; - детально дослідити типологію поведінки в конфлікті Томаса-Кілменна; - охарактеризувати фактори, що сприяють співробітництву в конфлікті (М. Вінер, К. Рей); - дослідити соціально-статусні розбіжності поведінки в конфліктах; - провести власне дослідження щодо конфліктних особистостей (на прикладі студентів власної групи); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	9
5.	<i>Тема 5. Проблема запобігання, регулювання та розв'язання конфліктів. Вирішення конфліктів: форми, методи, етапи, критерії та стратегії</i> - дослідити ефективність окремих результатів завершення конфлікту; - описати засоби інституалізації конфлікту; - охарактеризувати засоби подолання гніву; - опрацювати основні підходи до регулювання конфліктів; - знати процедури втручання в конфлікт, спрямовані на попередження, регрес або розвиток конфлікту; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	9
6.	<i>Тема 6. Переговорний процес як спосіб вирішення конфліктів.</i>	15

	<i>Зміст та організація підготовки ділових переговорів. Посередництво в конфлікті та переговорному процесі. Проблеми формування переговорної культури</i> - знайти найбільшу кількість функцій медіатора; - знати технологію медіації, її результативність та фактори впливу на неї; - дослідити зміст діяльності окремих учасників переговорного процесу (спонсори, посередники); - знати особливості неформальних зустрічей в інших країнах світу; - розуміти типи світових культур; - вивчити характер прийняття рішень на переговорах; - розкрити ключові відмінності між кооперативними переговорами та торгами розподілу; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	
7.	<i>Тема 7. Внутрішньоособистісні та міжособові конфлікти. Групові та міжгрупові конфлікти</i> - сформулювати три ключових аргументи на користь застосування кількісної методології дослідження міжнародних конфліктів; - пояснити компоненти формули людської самоповаги у. Джемса; - пояснити механізми психологічного захисту особистості; - знати дослідження С. Розенцвейга; - визначення конфлікту, конфліктної ситуації, предмета конфлікту; - знати типологію конфліктів в організаціях; - розрізняти виробничі конфлікти та трудові конфлікти; - дослідити страйки і локауту як засоби впливу при розв'язанні трудових конфліктів; - знати способи запобігання і розв'язання інноваційних конфліктів; - опрацювати кризові періоди розвитку родини; - з'ясувати причини виникнення конфліктів поколінь; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	5
8.	<i>Тема 8. Політичні та міжнародні конфлікти в сучасному суспільстві. Війна як міжнародний конфлікт</i> - знати різні визначення політичного конфлікту; - запропонувати інноваційні шляхи регулювання та розв'язання політичних конфліктів; - порівняйте декілька підходів (за вибором) до розв'язання політичних конфліктів; - дослідити міжособистісні політичні конфлікти; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань - запропонувати план врегулювання міжнародного конфлікту (за вибором); - чому філософи створили так багато різних пояснень війни і не дійшли єдиної думки? - критично проаналізувати філософське трактування проблеми війни та миру (за вибором); - дослідити особливості окремих типів міжнародних конфліктів; - знати внутрішні інтернаціоналізовані конфлікти, або «змішані війни»; - описати терор як засіб масової психологічної поразки; - розібрати конфлікт і комунікацію: використання	15

	контрольованої комунікації в міжнародних відносинах; - описати національно-визвольні війни як особливу категорію міжнародних конфліктів; - пояснити поняття «китайська азбука конфліктного управління»; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань - аналіз твору або фільму (рекомендовані викладачем або за вибором здобувача) за схемою, наданою лекторкою	
	Разом	72

1. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Конфліктологія та теорія переговорів» застосовуються наступні методи навчання:

1. Організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні: бесіда, лекція;
 - наочні: ілюстрація, демонстрація;
 - практичні: завдання, навчальні задачі, доповіді тощо.
2. Стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
 - формування інтересу до навчання: пізнавальні кейси, навчальні «екскурсії», методи емоційного/ «оціночного» стимулювання тощо;
 - формування почуття обов'язку і відповідальності: методи навчальних заохочень, досягнень, навчальних вимог;
 - організації і здійснення навчальних дій і операцій: перцептивні, словесні, наочні, аудіовізуальні, практичні;
 - логічні: індуктивні, аналогії;
 - гностичні: проблемно-пошуковий, репродуктивний (інструктаж, ілюстрація, пояснення, практичне тренування);
 - самоврядування навчальними діями: самостійна робота.
3. Контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: творчі, проблемно-пошукові.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні):
 - навчальна робота під керівництвом викладача (практичні заняття): кейси, самостійні письмові роботи, ситуативні задачі тощо;
 - самостійна робота здобувачів поза контролем викладача - самостійна робота вдома/на семінарських заняттях, котра сприяє виробленню навичок самостійної пізнавальної діяльності.

Приклади методів навчання:

- Мозкова атака (брейнстормінг);
- Дискусія;
- Діалог;
- Кейс-метод;
- Апеляція до висловлювань відомих людей;
- Висловлювання аргументів «за» і «проти»;
- Апеляція до позитивних і негативних емоцій студентів;
- Наведення доказів;

- Аналіз, синтез, порівняння, аналогія, узагальнення, передбачення, міркування;
- Рольові ігри.

Синхронні онлайн-заняття за своїм статусом є еквівалентом аудиторних занять, тому дистанційний формат онлайн-занять передбачає повноцінну інтерактивну присутність здобувача вищої освіти. Задля забезпечення належного рівня академічної комунікації, підтримки зорового контакту, ефективної командної роботи та ідентифікації особи під час синхронних відеоконференцій, а також відповідно до норм академічної етики та доброчесності, обов'язковою умовою участі в дискусіях, презентаціях та поточному контролю є робота з увімкненою відеокамерою та налаштованим мікрофоном. Це сприяє створенню відкритого освітнього середовища, верифікації здобувача та забезпеченню якісної зворотної взаємодії. У разі виникнення форс-мажорних обставин (технічні неполадки, проблеми зі зв'язком тощо) здобувач має завчасно або на початку заняття повідомити про це викладача у чаті сесії.

8. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час практичних занять;
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати ситуаційні та евристичні задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати їх.

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обов'язки навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни.

Застосовуються такі методи контролю підготовки студентів:

- усні відповіді на практичних заняттях;
- письмового експрес-контролю;
- тестові завдання;
- виконання творчих завдань;
- розв'язування ситуаційних задач;
- виконанням індивідуальної роботи (доповіді, інформаційні повідомлення, аналітичні огляди, підготовка мультимедійних презентацій тощо).

Оцінка успішності студента є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Упродовж семестру проводиться поточний контроль.

Усі роботи, виконані та представлені на заняттях в рамках навчальної дисципліни, включаючи доповіді, презентації, кейс-стаді та інші проєктні завдання, повинні бути **обов'язково завантажені в систему дистанційного навчання Moodle** у зазначені терміни. Це є необхідною умовою для їхнього подальшого оцінювання та обліку.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота												Сума	Екзамен	Разом
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	аналіз твору або фільму	аналіз конфліктних особистостей	Есе 1	Есе 2	60	40	100
3	3	4	4	4	8	4	8	7	5	5	5			

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 15 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

При вивченні кожної теми можливий поточний контроль у формі усного/письмового опитування та виступів студентів із заздалегідь визначених питань. За виступ на практичному занятті студент може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого студента) до 3 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, тощо) балів.

Підготовка презентації за темою, яка була задана викладачем, за умови, що презентація відповідає вимогам щодо її змісту, обсягу та оформлення може бути оцінене до 3 балів.

Поточний контроль передбачає також написання тестів або письмової самостійної роботи з питань, що розглядались у відповідних темах. На оцінювання роботи вноситься максимум 1 бал.

Вивчення дисципліни також передбачає ґрунтовний аналіз твору або фільму (рекомендовані викладачем або за вибором здобувача) за схемою, наданою лекторкою. Такі види роботи оцінюються максимум 7 балів; аналіз конфліктних особистостей на прикладі групи – максимум 5 балів.

Програмою передбачено написання 2-х есе, що оцінюються по 5 балів кожне.

Отже, загальна максимальна сума балів (поточних) за семестр – 60.

Критерії оцінювання поточного контролю:

Увага! Будь-який вид роботи виконаний з порушенням академічної доброчесності – 0 б.

Тематичні бали (3–8 балів за тему)

Усна відповідь на семінарському занятті (до 3 балів):

1 бал: Доповнення або уточнення відповіді іншого студента. Інформація релевантна, але не є самостійним аналізом.

2 бали: Розгорнута відповідь, що демонструє знання основних положень питання. Відповідь логічна, але не містить поглибленого аналізу чи використання додаткових джерел.

3 бали: Вичерпний розгорнутий аналіз питання. Відповідь структурована, містить залучення даних з наукових статей, монографій, статистичні дані, схеми тощо.

Підготовка презентації за темою (до 3 балів):

1 бал: Презентація містить основні слайди, але не відповідає всім вимогам щодо змісту, обсягу чи оформлення. Матеріал недостатньо систематизований.

2 бали: Презентація виконана на належному рівні, відповідає вимогам, але не містить елементів оригінального аналізу або глибоких висновків.

3 бали: Презентація повністю відповідає вимогам щодо змісту, обсягу та оформлення. Вона містить ґрунтовний аналіз, візуалізацію даних та власні висновки.

Самостійна письмова робота або тести (до 1 балу):

1 бал: Робота виконана правильно, без суттєвих помилок. Демонструє повне розуміння матеріалу, що вивчався в рамках теми.

0 балів: Робота виконана з помилками або не виконана.

Аналіз твору або фільму (максимум 7 балів):

1–3 бали: Аналіз є поверховим, описовим. Робота містить лише загальні враження без глибокого розбору персонажів, сюжетних ліній або ідей. Відсутнє чітке слідування наданій схемі аналізу.

4–6 балів: Аналіз ґрунтовний, розкриває основні ідеї твору/фільму. Студент використовує надану схему, але бракує оригінальності або зв'язку з темами дисципліни.

7 балів: Комплексний та глибокий аналіз твору/фільму. Робота виконана згідно зі схемою, демонструє критичне мислення, вміння пов'язати зміст твору з теоретичними аспектами курсу. Висновки є обґрунтованими та оригінальними.

Аналіз конфліктних особистостей (максимум 5 балів):

1–2 бали: Аналіз містить лише загальний опис особистостей без розбору причин їхньої поведінки. Відсутні конкретні приклади конфліктних ситуацій.

3–4 бали: Аналіз ґрунтовний, розкриває психологічні аспекти конфліктності. Студент наводить приклади конфліктних ситуацій, але не пропонує шляхів їх вирішення.

5 балів: Вичерпний аналіз, що включає розбір психологічних рис, причин конфліктної поведінки, аналіз конкретних ситуацій, а також обґрунтовані рекомендації щодо врегулювання конфліктів.

Есе (максимум 5 балів за кожне):

1–2 бали: Есе не відповідає заявленій темі. Структура відсутня, виклад думок хаотичний, використана недоречна лексика.

3–4 бали: Есе відповідає темі, має логічну структуру. Студент висловлює власну думку, але аргументація є недостатньою або бракує глибокого аналізу.

5 балів: Есе є оригінальним за ідеєю, має чітку логічну структуру. Аргументація є переконливою та підкріплена фактами. Демонструється вміння аналізувати та критично мислити.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання 1 – 10 балів

Теоретичне питання 2 – 10 балів

Практичне (ситуативне) завдання (20 балів).

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Теоретичне питання білету:

8-10 балів – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, грамотно, вільно та аргументовано його викладає, наводить визначення основних понять, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого питання, правильно інтерпретує основні

принципи і положення, демонструє розуміння етапів переговорного процесу, виявляє знання основної і додаткової літератури з дисципліни;

6-7 балів – здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та грамотно його викладає, але подекуди недостатньо аргументовано, лише розкриває зміст поставленого питання, використовує лише обов'язкову літературу, демонструє тільки загальне розуміння суті дисципліни, значення конфліктології та процесу переговорів в системі наукового знання;

4-5 бали – здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом, але не демонструє цілісності засвоєних знань, відповідь має неузгоджений характер, присутні невідповідності у відповіді щодо основного понятійно-категоріального апарату дисципліни, а також граматичні помилки; відсутнє розуміння специфічності конфліктологічного та переговорного процесів в міжнародних відносинах та повсякденному житті;

1-3 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом фрагментарно та поверхнево, недостатньо розкриває зміст поставлених питань, демонструє непослідовне трактування етапів зародження та розвитку конфлікту, плутається в об'єкті та предметі дослідження, не володіє термінологією, не знає видатних персоналій, демонструє низьку грамотність.

Практичне (ситуативне) завдання білету:

20 балів – здобувач вищої освіти виконує індивідуальну (творчу) роботу, яка демонструє самостійний (науковий) характер, логіку викладу матеріалу, в повній мірі розкриває сутність питання, що досліджується; специфіку конфліктологічних процесів; містить авторську аналітику.

До 15 балів – здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, грамотно, вільно та аргументовано його викладає, глибоко розкриває, проте не всебічно аналізує поставлене питання, правильно інтерпретує основні принципи і положення, демонструє розуміння етапів конфлікту та переговорного процесу, виявляє знання основної і додаткової літератури з дисципліни, а також демонструє достатній рівень самостійної роботи;

До 10 балів – здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, грамотно його викладає, але подекуди недостатньо аргументовано, лише розкриває зміст поставленого питання, використовує лише обов'язкову літературу, демонструє тільки загальне розуміння суті дисципліни, значення конфліктологічного та переговорного процесів в системі наукового знання;

До 5 балів оцінюється робота, якщо вона не демонструє власну специфіку дослідження, не змістовна, відповідь має неузгоджений характер, а також граматичні помилки; не в повній мірі відображена специфіка конфлікту в ситуації, що була запропонована, чітко не окреслена культура переговорного процесу тієї чи іншої моделі, відсутнє авторське бачення перспективності міжкультурних/міжособистісних тощо стосунків.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент, на вимогу викладача, залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Зарахування неформальної освіти та додаткових активностей

1. Зарахування сертифікованих курсів

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів або тренінгів на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо), які тематично пов'язані зі змістом дисципліни.

Умови зарахування:

- Студент має надати викладачеві офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу.
- Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь.
- За успішне проходження одного курсу може бути зараховано до 5 балів додаткової поточної успішності.

2. Зарахування активної участі в наукових заходах

Додаткові бали можуть бути нараховані за активну участь у наукових конференціях, семінарах, публікацію тез досліджень.

Умови зарахування:

- Студент має надати офіційне звернення до викладача.
- До звернення необхідно додати підтверджуючі документи (сертифікати учасника конференції, копії наукових публікацій, витяги з протоколів тощо).

Кількість балів:

- Участь з доповіддю на науково-практичній конференції: до 5 балів.
- Публікація тез конференції: до 5 балів.

Кожне звернення розглядається індивідуально. Рішення про зарахування додаткових балів приймається згідно з нормативно-правовими документами, що діють у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

Незалежно від кількості додаткових активностей, максимальна кількість балів поточної успішності **не може перевищувати 60 балів**.

У кінці семестру сумуються всі отримані студентом бали. Вказані вище види і форми засвоєння навчального курсу дають можливість набрати 60 балів та 40 балів за екзаменаційну роботу. Отже, максимальна кількість балів – 100.

Політика використання технологій штучного інтелекту

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни використання технологій штучного інтелекту не допускається. У тому числі під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти. Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
0 – 49	незадовільно

10. Рекомендоване методичне забезпечення та література

Конфліктологія та теорія переговорів : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальностями СЗ «Міжнародні відносини», ДЗ «Менеджмент», Д7 «Торгівля» освітньої програми «Міжнародна логістика» [Електронний ресурс: URI <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/26730>] / уклад. Г. С. Панасенко. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2026. – 72 с.

Основна література

1. Про медіацію: Закон України від 16 листоп. 2021 р. № 1875-IX. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2022. № 7. Ст. 51. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
2. Про третейські суди: Закон України від 11 трав. 2004 р. № 1701-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>
3. Борґ Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Харків : Фабула, 2019. 304 с.
4. Виговська О. Теорія та практика міжнародних переговорів : навч.-метод. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2023. 220 с.
5. Гарькавець С. О. Соціальні конфлікти : словник-довідник. Сєверодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. 120 с.
6. Горєлова В. Ю. Медіація : навч. посіб. Одеса : Видавничий дім «Юридика», 2025. 810 с.
7. Єремєєва І. А. Теорії цивілізацій та міжнародні конфлікти : підручник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 144 с.
8. Закон України «Про медіацію» : науково-практичний коментар / за заг. ред. Н. М. Крестовської. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 248 с.
9. Захарчин Г. М., Винничук Р. О. Управління конфліктами : навч. посіб. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2017. 160 с.
10. Конфлікти, що змінили світ / Н. Іщенко, І. Попов, П. Щелін та ін. Харків : Фоліо, 2020. 192 с.
11. Конфліктологія: загальна та юридична : підручник / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, О. М. Сахань, В. Д. Воднік ; за заг. ред. Л. М. Герасіної. Харків : Право, 2021. 224 с.
12. Лефтеров В. О., Ігнатєва І. І., Цуркан О. В. Соціологія конфлікту : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2019. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14472>
13. Лівін М., Полудьонний І. Простими словами. Як розібратися у своїх емоціях. Київ : Наш Формат, 2020. 224 с.
14. Мистецтво ведення переговорів : навч. посіб. / уклад.: А. Є. Адамович, О. М. Максимець. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2021. 264 с.
15. Партико Н. В. Психологія конфліктів. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 132 с.
16. Подлепіна П. О., Панасенко Г. С. Особливості конфліктів та конфлікт-менеджменту на підприємствах індустрії гостинності. *Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації* : матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 14–15 квіт. 2022 р.). Київ, 2022.
17. Трофименко О. В., Константинова Ю. В. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. Маріуполь, 2020. 375 с.
18. Цюрупа М. В. Основи конфліктології та теорії переговорів : навч. посіб. Київ : Кондор, 2024. 192 с.
19. Яхно Т., Куревіна І. Конфліктологія та теорія переговорів. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 168 с.
20. Lewicki R. J., Saunders D. M., Barry B. Negotiation. 9th ed. New York : McGraw-Hill Education, 2023. 608 p.

21. Moore C. W. The Mediation Process: Practical Strategies for Resolving Conflict. 5th ed. San Francisco : Jossey-Bass, 2024. 680 p.

Допоміжна література

1. Безрук О. О., Панасенко Г. С. Проблеми врегулювання конфліктів низької інтенсивності: фактор переговорів. *Education, Law, Business*. Madrid : Cartero Publishing House, 2019. С. 183–188.
2. Білецька Т. В., Ігнат'єва Т. В. Міжнародні конфлікти сучасності: теорія і практика аналізу : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2020. 50 с.
3. Брильов Д., Калениченко Т., Кришталь А. Релігійний фактор у конфлікті: Дослідження миробудівничого потенціалу релігійних громад України. 2021. URL: <https://paxvoorvrede.nl/media/download/PAX-Religious-Factor-in-Conflict-UA.pdf>
4. Гарт С., Годсон В. К. Клас без провини. Інструменти для розв'язання конфліктів і сприяння розвитку міжособистісного інтелекту / пер. з англ. О. Олійник. Харків : Ранок, 2020. 256 с.
5. Коваленко Д. В., Шалімова І. М., Керницький О. М., Бурбега В. А. Конфліктологія : навч. посіб. Харків : ХНАДУ, 2012. 180 с.
6. Кордун О. О. Збройні конфлікти на пострадянському просторі як інструмент утримання нових незалежних держав в орбіті впливу Кремля. *Інтеграційні виміри трансформації пострадянського простору* : монографія / за ред. А. Г. Бульвінського. Київ : ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2020. С. 336–363. URL: <https://elibrary.ivinas.gov.ua/4669/1/Zbroini%20konflikty%20na%20postradianskomu.pdf>
7. Панасенко Г. С. Динаміка мовних конфліктів у ХХІ столітті. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна (серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»)*. 2018. Вип. 6. С. 143–147.
8. Панасенко Г. С. Епоха воєнної асиметричності: основні гравці сучасності. *Сучасне суспільство: політичні науки*. 2020. Вип. 2 (21). С. 58–73.
9. Перепелиця Н. О. Переговори в умовах конфліктів: стратегії деескалації та досягнення компромісу. *Politicus*. 2024. Вип. 2. С. 188–193. URL: http://politicus.od.ua/2_2024/31.pdf
10. Петрінко В. С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці : навч. посіб. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
11. Пірен М. І. Конфліктологія : підручник. Київ : МАУП, 2007. 360 с.
12. Сичова В. В. Медіація. *Соціологія права : енциклопед. словн.* / за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2020. С. 516–518.
13. Тоффлер Е. Третя Хвиля / пер. з англ. А. Євса ; ред. пер. Ш. В. Шовкун. Київ : Видав. дім «Всесвіт», 2000. 475 с.
14. Berne E. Games People Play: The Psychology of Human Relationships. New York : Ballantine Books, 1996. 216 p.
15. Boulding K. E. Conflict and Defense: A General Theory. New York : Harper and Brothers, 1962. 349 p.
16. Boulding K. E. Economic issues in international conflict. *Kyklos*. 1953. Vol. 6, Issue 2. P. 99–115. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1467-6435.1953.tb00281.x>
17. Carnegie D. How to Win Friends and Influence People. New York : Simon & Schuster, 1998. 291 p.
18. Fisher R., Ury W., Patton B. Getting to Yes: Negotiating Agreement Without Giving In. 3rd ed. New York : Penguin Books, 2011. 224 p.
19. Coser L. A. The Functions of Social Conflict. Glencoe : Free Press, 1956. 188 p.
20. Coser L. A. Social Conflict and the Theory of Social Change. *The British Journal of Sociology*. 1957. Vol. 8, No. 3. P. 197–207. URL: <http://www.csun.edu/~snk1966/Lewis%20A%20Coser%20Social%20Conflict%20and%20the%20Theory%20of%20Social%20Change.pdf>

21. Dahrendorf R. Class and Class Conflict in Industrial Society. Stanford, CA : Stanford University Press, 1959. 336 p.
22. Dahrendorf R. Life Chances: Approaches to Social and Political Theory. London : Weidenfeld and Nicolson, 1979. 181 p.
23. Mediation: Theory and Practice / J. J. Alfini, S. B. Press, J. R. Sternlight, J. B. Stulberg. 2nd ed. LexisNexis, 2006. 512 p.
24. Stulberg J. B., Love L. P. The Middle Voice: Mediating Conflict Successfully. 1st ed. Durham : Carolina Academic Press, 2008. 162 p.
25. Simmel G. Soziologie: Untersuchungen über die Formen der Vergesellschaftung. Leipzig : Duncker & Humblot, 1908. 782 p.

16. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕОЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Електронна бібліотека Інституту модернізації змісту освіти (ІМЗО). URL: <https://lib.imzo.gov.ua/>
2. Association for Conflict Resolution (ACR). URL: <https://www.acrnet.org/>
3. Program on Negotiation (PON) at Harvard Law School. URL: <https://www.pon.harvard.edu/>
4. Національна бібліотека України імені І. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>
6. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (OSCE). URL: <https://www.osce.org/>
7. Організація Об'єднаних Націй (United Nations). URL: <https://www.un.org/>
8. Програма розвитку ООН (UNDP). URL: <https://www.undp.org/>
9. Рада Європи (Council of Europe). URL: <https://www.coe.int/>
10. ЮНЕСКО (UNESCO). URL: <https://www.unesco.org/>
11. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>
12. Центральна Європейська Ініціатива (Central European Initiative). URL: <https://www.ceinet.org/>

12 Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Конфліктологія та теорія переговорів».